

RIIGIKOHUS

Lossi 17 Tartu 50093

Riigikogu seadus	449 Eesti Vabariigi valitsuse, Leedu Vabariigi valitsuse ja Läti Vabariigi valitsuse vahelise Rail Balticu/Rail Baltica raudteeühenduse arendamise kokkuleppe ratifitseerimise seadus
Avaldajad	<i>Rail Balticu trassile jäävate Riigikohtu avaldusega ühinenud omavalitsuste nimetusel ja esindajatena volikogude esimehed</i>

*Saatmise kuupäev***TAOTLUS**

Palume tunnistada Eesti Vabariigi valitsuse, Leedu Vabariigi valitsuse ja Läti Vabariigi valitsuse vahelise Rail Balticu/Rail Baltica raudteeühenduse arendamise kokkuleppe ratifitseerimise seadus (lisa 1) põhiseaduse §5 ja §53 vastuolus olevaks ja tunnistada kehtetuks alljärgnevatel põhjustel.

Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 5 määratleb, et Eesti loodusvarad ja loodusressursid on rahvuslik rikkus, mida tuleb kasutada säästlikult.

§ 53 Igaüks on kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hüvitama kahju, mis ta on keskkonnale tekitanud. Hüvitamise korra sätestab seadus.

Kokkuleppe peatükis 2 on sätestatud “c) marsruut – raudtee Tallinnast läbi Pärnu, Riia, Panevėžyse ja Kaunase Leedu-Poola riigipiirini; raudtee osaks on ka Vilniuse ja Kaunase vaheline ühendus”.

Rail Balticu uue trassi rajamist põhjendatakse väitega, et nii saab sõita rongiga kiiremini Berliini, kuid reisirongi kiirus ei ole mitte mingil juhul põhiseaduspärane.

Rail Balticu Pärnu trassil on vaja rajada uus raudteetamm.

Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindluse uuringu kokkuvõtte andmetel on karjäärides paikneva materjali kvaliteedist ülevaate saamiseks võetud ühendust Rail Balticu trassist 50 km raadiusesse jäävate kaevandajatega. (lisa 2).

Seega toimub põhiseaduse vastane tegevus kõikides Rail Balticu trassi läbivates valdades ja naabervaldades. (lisa 3)

Rail Balticu ehitamiseks vajaminevad täitematerjale kokku 17,226 miljonit kuupmeetrit (lk.6).

Kui see kogus kuhjata Ida-Virumaa tuhamägede taolisteks 90 meetri kõrgusteks mägedeks, siis saaks seitse mäge. Kui täitematerjale vedavad kallurid rivistada ühte kolonni ja esimene kallur asuks Riigikohtu hoone ees, siis viimane kallur asuks Lõuna-Aafrikas.

Maavarade kaevandamine Rail Balticu trassi rajamiseks Pärnu marsruudi jaoks rikub omavalitsuste õigusi sellega, et omavalitsustel vähenevad võimalused kasutada maavarasid kaevandades neid omavalitsuse territooriumitel. Neid samu maavarasid kasutatakse koolide ja lasteaedade ehitamiseks, maanteed rajamiseks ja teedeparanduseks jt. eesmärkidel omavalitsuse põhiseaduslike eesmärkide täitmiseks.

Põhiseadusega vastuolevatele probleemidele on oma avaldustes osundanud paljud.

Juuru Vallavolikogu otsuses 26.juunist 2014 (lisa 4) on öeldud.

„Volikogu liikmed on vastu veel muistsete asulakohtade väljakaevamistele, põhjavee veerežiimi kahjustamisele, geoloogiliste pinnavormide ja kaitsealuste liikide kasvukohtade hävitamisele, pärimuslike, looduslike ja miljöövääruslike alade mõjutamisele, rohevõrgustiku ohustamisele, puhke- ja virgestusalade kasutuskõlbmatuks muutmisele, elu-, tootmis- ja ärimaade kasutusotstarbe lõpetamisele“.

Avaliku elu tegelaste pöördumises: Eesti rahva ja maa tuleviku nimel tuleb peatada Rail Balticu rajamine kavandatud kujul 29.septembrist 2016 (lisa 5): on öeldud.

“Kunstlik vall saab ületamatuks tõkkeks loomade liikumisteedele ja see võib saada saatuslikuks asurkondadele mõlemal pool valli, eriti läänepoolses Eestis võib sattuda ohtu mõnegi loomaliigi püsijäämine. Ehitus tekitab enneolematu nõudluse meie liiva-, kruusa- ja paevarude järele, mis on kaugel ressursside mõistlikust ja säästlikust kasutamisest”.

Eesti Geograafia Seltsi ja Eesti Looduskaitse Seltsi ühises avalduses 19.jaanuarist 2017 (lisa 6) on öeldud. „Kui lõikame RB uue trassiga 140 km pikkuselt läbi Vahe-Eesti maastikuvaldkonna, siis milline on raudtee kui barjääri pikaajaline mõju selle valdkonna maastikulisele terviklikkusele, mis on suurim Eestit läbiv rohevõrgustiku vöönd? Iga uue koridori tekitamine tähendab sekkumist olemasolevasse keskkonda ja uusi konflikte“.

Ornitoloogiaühingu avalduses 31.jaanuarist 2017 (lisa 7) öeldud „EOÜ on seisukohal, et Rail Balticu keskkonnamõtjude hindamine on olnud puudulik, ei vasta seadustele ja valitud teekoridoris võivad tuntavalt kahjustada saada kõrge loodusväärtusega alad ja liigid. EOÜ hinnangul ei tohi praegusel kujul maakonnaplaneeringut kehtestada ega keskkonnamõtjude hindamise aruannet heaks kiita.

Väljavalitud teekoridori planeeringu ega selle KSH aruande tulemustega ei saa EOÜ nõustuda, sest kaalutud on vaid loodusväärtusi ülemäära kahjustavaid ja suure negatiivse ökoloogilise mõjuga alternatiive, jättes hindamata keskkonnasõbralikumad variandid“.

Maalehes on viimastel aastatel olnud väga palju artikleid Rail Balticu Pärnu marsruudi mõjudest Eestimaa loodusele. (lisa 8)

Rail Balticu vastase rahvaliidumise aktivist Alar Sudak pöördus õiguskantsleri poole ettepanekuga lähtuda eeltoodust. Ülle Madis vastas erakirjas „Teie viide § 5-le on väga nutikas!”.

Rahval on võimalus avaldada arvamust, kas Rail Balticu trass on põhiseadusvastane? osaledes petitsioon.ee keskkonnas korraldatud rahvahääletusel vastates küsimusele – Kas Rail Balticu trass on põhiseadusvastane? (lisa 7)

Eeltooduga on tõestatud, et kuna Rail Balticu Pärnu marsruut on vastuolus põhiseaduse § 5, siis Riigikogu peab ratifitseerimislepingu tühistama.

Me pöördume Riigikohtu poole lähtudes Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7. Nimetatud paragrahv ei sisalda omavalitsuste volikogude võimalust vaidlustada välislepingut, kuid seega on seadus vastuolus Eesti Vabariigi Põhiseaduse § 15, mis sätestab. „Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib oma kohtuasja läbivaatamisel nõuda mis tahes asjassepuutuva seaduse, muu õigusakti või toimingu põhiseadusevastaseks tunnistamist“.

Eesti Vabariigi Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne selgitab.

„Kõigepealt kaitseb üldine põhiõigus tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele õigust pöörduda oma õiguste kaitseks kohtusse. Seda aspekti võib nimetada ka üldiseks kohtutee garantiiks ja see tuleneb vahetult § 15 lg 1 esimese lause sõnastusest. See tähendab, et kohtul on PS alusel ülesanne ja pädevus võtta menetlusse ning vaadata sisuliselt läbi kaebus põhiõiguse rikkumise asjas ka siis, kui menetlusseadustik vastavat kaebevõimalust ette ei näe.

Kõigepealt kaitseb üldine põhiõigus tõhusale õiguskaitsele ja ausale õigusemõistmisele õigust pöörduda oma õiguste kaitseks kohtusse. Seda aspekti võib nimetada ka üldiseks kohtutee garantiiks ja see tuleneb vahetult § 15 lg 1 esimese lause sõnastusest. See tähendab, et kohtul on PS alusel ülesanne ja pädevus võtta menetlusse ning vaadata sisuliselt läbi kaebus põhiõiguse rikkumise asjas ka siis, kui menetlusseadustik vastavat kaebevõimalust ette ei näe. Põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus tuleb seejuures rangelt võttes algatada vaid siis, kui menetlusseadustik kaebevõimaluse sõnaselgelt välistab (nt [RKPKo 25.03.2004, 3-4-1-1-04; 09.04.2008, 3-4-1-20-07](#)). Kui seadus puudub, „siis on kohus kohtuniku õiguse korras pädev vastava normi looma” ([RKHKm 21.02.2002, 3-3-1-2-02, p 1](#); sisuliselt nt [RKÜKo 10.04.2012, 3-1-2-2-11, p 63](#))“.

Rahvas on avaldanud oma arvamust vastates petitsioon.ee keskkonnas arvamusküsitlusele ehk rahvahääletusel küsimusele – kas Rail Balticu leping on põhiseadusvastane? (lisa 9)

Palume vastata elektrooniliselt.

Lisad (hüperlingid):

1. [Eesti Vabariigi valitsuse, Leedu Vabariigi valitsuse ja Läti Vabariigi valitsuse vahelise Rail Balticu / Rail Baltica raudteeühenduse arendamise kokkuleppe ratifitseerimise seadus 449 SE](#)
1. [Rail Balticu ehitamiseks vajalike ehitusmaavarade varustuskindluse uuringu kokkuvõtte](#)
2. [Omavalitsuste volikogude ülevaates \(lisanduvad arengu käigus\)](#)
3. [Juuru Vallavolikogu otsus 26.juuni 2014. Rail Balticu pressiteade](#)
4. [Avaliku elu tegelaste pöördumine: Eesti rahva ja maa tuleviku nimel tuleb peatada Rail Balticu rajamine kavandatud kujul. Postimees 26.september 2016](#)
5. [Eesti Geograafia Seltsi ja Eesti Looduskaitse Seltsi seisukohad Rail Balticu maakonnaplaneeringu ja selle KSH aruande kohta. ELKS koduleheülg 19.jaanuar 2017](#)
6. [Ornitoloogiaühing: Rail Balticu keskkonnamõtjude hindamine on puudulik ja valitud trass kahjustab olulisi loodusväärtusi. EOÜ kodulehekül 31.jaanuar 2017](#)
7. [Maalehe kodulehekülje Rail Balticu teemakataloog](#)
8. [Rahvahääletus – Kas Rail Baltic on põhiseadusvastane? Petitsioon.ee keskkond](#)

Volikogude esimeeste allkirjad